

Rozwój rynku: Dzieła sztuki i antyki (CN 97) — 2015–2025

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego raportu jest analiza wymiany handlowej Unii Europejskiej z krajami spoza UE w zakresie działu 97 Nomenklatury Scalonej, obejmującego dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki, w okresie od 2015 do 2025 roku. Dane roczne pochodzą z interaktywnego panelu Trade Dashboard. W analizowanym dziesięcioleciu unijny handel tymi dobrami przeszedł głębokie zmiany strukturalne – całkowita wartość wymiany wzrosła, lecz saldo handlowe uległo drastycznemu zmniejszeniu, a geografia partnerów handlowych oraz role poszczególnych państw członkowskich uległy istotnym przeobrażeniom.

Od nadwyżki do równowagi – wzrost wartości importu przy spadającym wolumenie

Podstawową dynamiką omawianej dekady jest gwałtowne zbliżenie się wartości importu do eksportu, przy jednoczesnym spadku wolumenu towarów sprowadzanych spoza UE oraz rosnących cenach. Unijne obroty dziełami sztuki i antykami przestały generować trwale dużą nadwyżkę.

Wartość importu podwoiła się, podczas gdy eksport rósł znacznie wolniej

W 2015 roku UE zaimportowała towary z działu 97 o wartości 1,94 mld EUR, a wyeksportowała 3,10 mld EUR. Do 2025 roku import wzrósł o blisko 106%, osiągając 4,00 mld EUR, natomiast eksport zwiększył się jedynie o 32% – do 4,09 mld EUR (przegląd ogólny handlu). Oznacza to, że przyrost wartości przywozu był przeszło trzykrotnie szybszy niż wywozu.

Gwałtownie rosnące ceny jednostkowe importu kontrastują z umiarkowanym wzrostem cen eksportu

Średnia cena jednostkowa importowanych obiektów (wyrażona w EUR za tonę, przy czym dane ilościowe w JSON podawane są w tonach) wzrosła ze 38,4 tys. EUR w 2015 r. do 117,6 tys. EUR w 2025 r. – to skok o 206%. Tymczasem przeciętna cena eksportowanych

dział zwiększyła się z 315,0 tys. EUR do 382,8 tys. EUR, czyli o niecałe 22% (przegląd ogólny handlu). Wzrost wartości importu wynika zatem w przeważającej mierze z droższych obiektów, a nie z większej liczby sprowadzanych egzemplarzy – wolumen importu zmalał o niemal 33%, z 50,6 tys. ton do niespełna 34,0 tys. ton.

Nadwyżka handlowa stopniała do symbolicznego poziomu

Saldo wymiany, które w 2015 r. wynosiło 1,16 mld EUR na korzyść UE, do 2025 r. skurczyło się do 98 mln EUR, a w niektórych latach (minimum to -488 mln EUR) bilans był nawet ujemny (przegląd ogólny handlu). Ta spektakularna redukcja o 91,5% wskazuje, że UE w coraz większym stopniu staje się importerem netto wysokowartościowych dzieł sztuki i antyków.

Nowe i stare rynki – geograficzne przeobrażenia w handlu sztuką

Struktura partnerów handlowych w dziale 97 przeszła istotną rewizję, w której obok dominacji USA i Szwajcarii kluczową rolę zaczęła odgrywać Wielka Brytania jako kraj trzeci, a dawne rynki wschodnie zanikły.

Wielka Brytania po Brexicie stała się czołowym partnerem handlowym UE

Od momentu opuszczenia jednolitego rynku Wielka Brytania figuruje w statystykach jako kraj spoza UE. Jej udział w unijnym imporcie dzieł sztuki wzrósł z 191 mln EUR (2015) do 1,10 mld EUR (2025) – to przyrost o 474%. W eksporcie wartość dostaw do UK zwiększyła się o 90%, z 407 mln EUR do 775 mln EUR (główni partnerzy handlowi). Dane roczne pokazują skok w 2021 roku, gdy handel został przekierowany z kanałów wewnątrzunijnych na zewnętrzne.

Stany Zjednoczone pozostają najważniejszym odbiorcą unijnej sztuki

Eksport do USA wzrósł z 1,19 mld EUR (2015) do 1,84 mld EUR (2025), czyli o 54%. Import z USA także się zwiększył – o 31%, do 1,39 mld EUR. USA odpowiadają za 46,7% wartości unijnego eksportu w tym dziale, co czyni je rynkiem absolutnie dominującym, a w 2022 r. odnotowano w eksporcie do USA skok cen jednostkowych o 90% (główni partnerzy handlowi; analiza szoków cenowych).

Załamanie eksportu do Rosji i spadek do Chin

Eksport do Rosji skurczył się z 35,9 mln EUR w 2015 r. do zaledwie 0,2 mln EUR w 2025 r. (spadek o 99,4%), co jest bezpośrednim skutkiem sankcji po 2022 roku. Wysyłki do Chin również zmalały – o 38,8%, z 58,6 mln EUR do 35,9 mln EUR, przy czym w latach 2021–2022 wystąpił wyraźny spadek cen jednostkowych w eksporcie do tego kierunku (przesunięcie o -33,2% w 2022 r.) (główni partnerzy handlowi; analiza szoków).

Wzrost znaczenia mniejszych, stabilnych rynków

Norwegia (eksport +95%) i Australia (+190%) odnotowały dynamiczny wzrost wartości unijnego eksportu. Po stronie importu pojawiły się duże wahania – przykładowo Zjednoczone Emiraty Arabskie cechuje najwyższy współczynnik zmienności ($CV = 1,21$), co świadczy o nieregularnym napływie pojedynczych, drogich obiektów (zmienność i szoki).

Centra handlu i specjalizacji – role państw członkowskich

Za zagregowanymi danymi unijnymi kryje się silna koncentracja aktywności w kilku państwach, które pełnią funkcję głównych węzłów obrotu sztuką.

Francja pozostaje niekwestionowanym liderem z wyraźną przewagą komparatywną

W 2025 r. Francja odpowiadała za 43% unijnego eksportu i 41% importu w dziale 97. Jej wskaźnik ujawnionej przewagi komparatywnej (RSCA) sięgnął 0,555, co plasuje ją w czołówce najbardziej wyspecjalizowanych eksporterów w UE, zaraz za Malcią (0,849) (eksporterzy w UE; specjalizacja). Wartość francuskiego eksportu wzrosła z 1,18 mld EUR do 1,77 mld EUR, a importu z 0,59 mld EUR do 1,65 mld EUR.

Belgia i Holandia jako szybko rosnące huby redystrybucyjne

Belgia zwiększyła eksport o 132%, a import aż o 423%, osiągając w 2025 r. odpowiednio 252,7 mln EUR i 513,5 mln EUR. Holandia również odnotowała skok eksportu o 208% (do 293,2 mln EUR), przy spadku importu o 45% (do 182,7 mln EUR). Te odmienne trajektorie sugerują, że Belgia może pełnić rolę centrum przywozu i dalszej dystrybucji, natomiast Holandia – punktu wywozowego dla kolekcji trafiających na rynki światowe (eksporterzy w UE).

Duże dysproporcje w specjalizacji poszczególnych krajów

Obraz uzupełnia grupa państw o wysokich ujemnych wskaźnikach RSCA – Bułgaria (-0,9999), Węgry (-0,9972) czy Słowacja (-0,9935) – które praktycznie nie uczestniczą w obrocie tymi towarami. Z kolei Austria, Hiszpania i Luksemburg wykazują dodatnią specja-

lizację, a Niemcy, mimo dużego udziału w handlu ogółem, pozostają poniżej średniej unijnej (RSCA = -0,3247), co wskazuje, że ich zaangażowanie w handel sztuką jest proporcjonalnie mniejsze niż w innych sektorach (specjalizacja). Strona importowa uległa dywersyfikacji – indeks HHI dla wartości importu spadł z 3629 do 2713 punktów, natomiast koncentracja eksportu nieznacznie wzrosła (z 2509 do 2715) (koncentracja rynku).

Wnioski

W latach 2015–2025 handel Unii Europejskiej dziełami sztuki, przedmiotami kolekcjonerskimi i antykami przeszedł od wyraźnej nadwyżki eksportowej do niemal idealnej równowagi. Główną siłą napędową tej zmiany był dynamiczny wzrost wartości importu, napędzany przede wszystkim rosnącymi cenami jednostkowymi sprowadzanych obiektów, przy jednocześnie malejącej liczbie importowanych sztuk. Po stronie eksportu wzrost wartości był umiarkowany, a dodatkowo zakłócony załamaniem sprzedaży do Rosji i spadkiem do Chin. Geografia unijnego rynku sztuki uległa przebiegunowaniu: po Brexicie Wielka Brytania awansowała do rangi jednego z najważniejszych partnerów handlowych, zaś Stany Zjednoczone umocniły swoją pozycję kluczowego odbiorcy. Wewnątrz UE aktywność skupiona jest w kilku państwach – Francji, Belgii, Holandii i Niemczech – przy czym to Francja wykazuje najwyższą specjalizację eksportową i największe obroty. Rynek staje się coraz bardziej złożony: import czerpie z szerszego grona dostawców, podczas gdy eksport pozostaje silnie skoncentrowany na kilku głównych kierunkach.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.